

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΩΤΕΡΗΣ ΚΑΙ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ

ΠΑΓΚΥΠΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΔΕΙΓΜΑΤΙΚΟ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ

Μάθημα: ΛΟΓΙΚΗ-ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ
Ημερομηνία και ώρα εξέτασης: ΧΧ-ΧΧ-2018
08:00 – 10:00

ΤΟ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΤΕΣΣΕΡΙΣ (4) ΣΕΛΙΔΕΣ.

Να απαντήσετε σε όλα τα θέματα

ΜΕΡΟΣ Α΄

(20 μονάδες)

A1. Καθένα από τα στοιχεία της στήλης Α αντιστοιχεί με ένα στοιχείο της στήλης Β. Να γράψετε στο τετράδιο εξέτασής σας τους αριθμούς της **στήλης Α** και δίπλα από τον κάθε αριθμό το γράμμα της **στήλης Β** που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση.

ΣΤΗΛΗ Α	ΣΤΗΛΗ Β
1. Γνωσιολογία	α. Πρώτη φιλοσοφία
2. Ντεκάρτ	β. Θεωρία της ταυτότητας
3. Αριστοτέλης	γ. Τζέρεμυ Μπένθαμ και Τζον Στιούαρτ
4. Φυσικαλισμός	Μιλ
5. Ωφελιμισμός	δ. Η γνώση για το ον ε. «Σκέπτομαι άρα υπάρχω»

(5 X 2 = 10 μονάδες)

A2. Να προσδιορίσετε αν το περιεχόμενο των ακόλουθων προτάσεων είναι σωστό ή λάθος, γράφοντας στο τετράδιο εξέτασής σας, δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση, τη λέξη «σωστό» ή «λάθος».

α. Ο φυσικαλισμός είναι η πιο ακραία μορφή ιδεαλισμού.

β. Σύμφωνα με τον ωφελιμισμό, σκοπός των πράξεών μας πρέπει να είναι η μεγαλύτερη κατά το δυνατόν ωφέλεια για τον εαυτό μας και όχι για τους άλλους.

γ. Η επικρατέστερη μορφή νομιμοποίησης της πολιτικής εξουσίας στους νεότερους χρόνους στηρίζεται στην έννοια ενός κοινωνικού συμβολαίου μεταξύ των πολιτών.

δ. Η ικανότητα του καλλιτέχνη να «μιμείται» την πραγματικότητα προκαλούσε ανησυχία στον Πλάτωνα, αφού πίστευε ότι η μίμηση αυτή, με την έμφαση που δίνει στην επιφανειακή εικόνα των πραγμάτων, μπορεί να εξαπατήσει τους ανθρώπους ή να προβάλλει ως αισθητικά πρότυπα ήρωες με πάθη και ηθικές αδυναμίες.

ε. Ο Μισέλ Φουκό πρότεινε πρώτος μια διάκριση ανάμεσα στη «ρηχή» και «βαθιά» οικολογία.

(5 X 2 = 10 μονάδες)

ΜΕΡΟΣ Β΄

(40 μονάδες)

B1. Να γράψετε σύντομα κατατοπιστικά σημειώματα (έκτασης 100-150 λέξεων) για τους δύο όρους που ακολουθούν:

(α) «Ιδεαλισμός»

(β) «Υλισμός»

B2. Σε τι διαφέρουν τα ερωτήματα που θέτει ένας μεταφυσικός από τα ερωτήματα που θέτει ένας επιστήμονας;

B3. Ποια η θέση του Ντεκάρτ απέναντι στο πρόβλημα της σχέσης νου και σώματος;

B4. Γιατί πολλοί πιστεύουν ότι η ηθική φιλοσοφία είναι ένα μάταιο εγχείρημα;

B5. Τι υποστηρίζει η αρχή της μεσότητας και από ποιον διατυπώθηκε;

(5 X 8 = 40 μονάδες)

ΜΕΡΟΣ Γ΄

(40 μονάδες)

G1. Αφού μελετήσετε τα πιο κάτω παραθέματα και αξιοποιήσετε τις φιλοσοφικές σας γνώσεις, να απαντήσετε στο ερώτημα που ακολουθεί:

«Με τον τρόπο που ρωτάμε για τα αληθινά και τα λάθη, ρωτάμε συχνά για τα καλά και τα κακά. Θέτουμε μάλιστα οριακά ερωτήματα σαν τα ακόλουθα: Ποιο είναι το ύψιστο αγαθό της ζωής; Τι κάνει μια πράξη σωστή; Ποιο είναι το κριτήριο με το οποίο διακρίνουμε καλά και κακά, ηθικά και ανήθικα; [...] Να οριστεί πώς διακρίνονται οι σωστές από τις

εσφαλμένες πράξεις σημαίνει να διατυπωθεί ένα κριτήριο ηθικότητας, δηλαδή μια σταθερά που χρησιμεύει ως μέτρο κρίσης του καλού και του κακού».

(Θ. Βέικος, *Εισαγωγή στη Φιλοσοφία*, εκδ. Θεμέλιο, Αθήνα 1989, σ. 137-138)

«ΣΩΚΡΑΤΗΣ: Παραδεχόμαστε πως με κανέναν τρόπο δεν πρέπει να αδικούμε με τη θέλησή μας ή σε μερικές περιπτώσεις μπορούμε να αδικούμε και σε άλλες όχι; Ή παραδεχόμαστε πως η αδικία σε καμιά περίπτωση δεν είναι τίμιο, μα ούτε ηθικό πράγμα, όπως συμφωνήσαμε πολλές φορές στα περασμένα χρόνια; [...] Ή μήπως αναντίρρητα έτσι είναι, όπως ακριβώς το δεχόμαστε τότε, είτε συμφωνεί είτε δεν συμφωνεί ο πολύς ο κόσμος; Και είτε παρουσιαστεί ανάγκη να πάθουμε εμείς χειρότερα απ' αυτά είτε και ελαφρότερα, όμως πραγματικά η αδικία γι' αυτόν που την κάνει δεν είναι πάντοτε και κακό και άσχημο πράγμα;»

(Πλάτων, *Κρίτων*, 49a4-d, μτφρ. Β.Ι. Τόγια)

Ερώτημα: Ποιο φιλοσοφικό ζήτημα τίγεται στα δύο παραπάνω παραθέματα; Ποια η άποψη του Καντ για το ζήτημα αυτό; Εξηγείστε λαμβάνοντας υπόψη τη φιλοσοφική καντιανή έννοια της «κατηγορικής προσταγής».

Γ2. Αφού μελετήσετε το πιο κάτω παράθεμα και αξιοποιήσετε τις φιλοσοφικές σας γνώσεις, να απαντήσετε στο ερώτημα που ακολουθεί:

«Ο άνθρωπος διαφέρει από όλα τα άλλα ζώα, γιατί μόνο αυτός είναι προικισμένος με λόγο, ο οποίος τον καθιστά ικανό να διακρίνει το δίκαιο από το άδικο, το αγαθό από το κακό, το ωφέλιμο από το βλαβερό».

(Αριστοτέλους, *Πολιτικά*, Α 1253 a 14-16)

Ερώτημα: Εξηγήστε αν η αριστοτελική ιδέα που διατυπώνεται στο παραπάνω παράθεμα ενθαρρύνει την ιδέα ενός κοινωνικού συμβολαίου, το οποίο μπορεί να διασφαλίσει τη δημοκρατική νομιμοποίηση των πολιτικών θεσμών σε μίαν κοινωνία. Επιπρόσθετα σχολιάστε αν η στάση των σύγχρονων κρατών δηλώνει ότι αυτά (τα κράτη) έχουν κατανοήσει την ιδέα της παγκόσμιας συνύπαρξης.

(2 X 20 = 40 μονάδες)